

**ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN İŞ BULMA ENDİŞELERİ VE KAYGI
DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ**
**DETERMINATION OF JOB SEARCH WORRY LEVEL OF ASSOCIATE
DEGREE STUDENTS**

VELİ AHMET ÇEVİK

Öğr. Gör., Hitit Üniversitesi, Osmancık Meslek Yüksekokulu, Yönetim Organizasyon Bölümü

veliahmetcevik@hitit.edu.tr

 <https://orcid.org/0000-0003-1981-7275>

MELAHAT ÖNEREN

Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü

melahatoneren@myynet.com

 <https://orcid.org/0000-0002-4255-9422>

ETÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi | ETU Journal of Social Sciences Institute
S.8, Nisan | April 2019, Erzurum
ISSN: 2149-939X

Makale Türü | Article Types : Araştırma Makalesi | Research Article
Geliş Tarihi | Received Date : 07.06.2018
Kabul Tarihi | Accepted Date : 20.12.2018
Sayfa | Pages : 1-12
 <http://dx.doi.org/10.29157/etusbe.65>

This article was checked by

 iThenticate®

ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN İŞ BULMA ENDİŞELERİ VE KAYGI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ*

Veli Ahmet ÇEVİK, Melahat ÖNEREN

ETÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ETÜSBED), S.8, Nisan 2019, Sayfa: 1-12

ÖZET

Üniversitelerin ön lisans öğrencileri, üniversite öğrenimleri boyunca aldıkları temel eğitimler sonrasında çeşitli sektörlerde çalışmaya başlayacaklardır. Akademik eğitim hayatları sona erme aşamasında hayata dair alacakları kararlar ve kariyer planlamaları, yaşamları boyunca alacakları en önemli kararlardan biridir. Mezun olan bazı ön lisans öğrencileri kendi alanıyla ilgili herhangi bir lisans programına geçiş yaparak lisans mezunu olmayı isterken bazıları da direkt iş hayatına atılmayı istemektedir. Bu iki seçenek arasında karar vermek veya iş hayatına atılma seçeneğinden sonra iş bulma süreci öğrencilerde fazlaca kaygıya yol açmaktadır. Kontrol edilemeyen ve sebebi belli olmayan duygular olarak ifade edilen kaygı, üniversite öğrencilerinin mezuniyet öncesinde ve sonrasında günlük yaşantılarını, arkadaşlık ilişkilerini, sosyal çevrelerini kısacası hayatın her anında kendilerini endişeye sürükleyen bir durum olarak karşısına çıkmaktadır. Bu araştırmada, Büro Yönetimi öğrencilerinin de aralarında bulunduğu, Hitit Üniversitesi Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin kaygı düzeylerinin ve bu kaygı düzeylerini etkileyen faktörlerin ilişkilerinin ortaya çıkartılması amaçlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak katılımcıların kişisel bilgilerinin ve demografik durumlarının sorulduğu 'Kişisel Bilgi Formu' kullanılmıştır. Öğrencilerin kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla Spielberger ve arkadaşları tarafından oluşturulan ve dörtlü likert tipindeki kırk maddelik 'Sürekli Kaygı Ölçeği' kullanılmıştır. Çalışmada anket yoluyla elde edilen birincil veriler SPSS 21.0 paket programıyla değerlendirilmiş ve analizlerde tanımlayıcı istatistiklere, standart sapma, t-testine, varyans analizine yer verilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre; öğrencilerin cinsiyet, öğrenim süreleri, not ortalamaları, anne-baba tutumu, ailenin ortalama gelir düzeyi ve barınma yeri değişkenlerine göre öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıkların olmadığı, öğrencilerin okudukları bölümünün kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kaygı, Üniversite Öğrencileri, Mezun.

* XVI. Ulusal Büro Yönetimi ve Sekreterlik Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

DETERMINATION OF JOB SEARCH WORRY LEVEL OF ASSOCIATE DEGREE STUDENTS

ABSTRACT

Associate degree students of universities will start to work in various sectors following their basic education. The decisions that they will take regarding their life and their career planning are the most important decisions they will take during their life. Some of the graduates who want to graduate from any undergraduate program in their area of interest to become a bachelor's degree while others want to take a direct career. The decision to find a job or to find a job after these two options leads to a great deal of concern. The anxiety, which is expressed as uncontrollable and unclear emotions, emerges as a situation that causes university students to worry about their daily life, friendship relations, social circles, shortly before and after graduation. In this study, it was aimed to determine the anxiety levels of the students of the Hittite University Osmancık Ömer Derindere Vocational School, including the Office Management students, and the relationships between the factors that affect these anxiety levels. In the study, Personal Information Form was used to collect personal information and demographic status of the participants. In order to measure the students' anxiety levels, a four-point Likert-type Trait Anxiety Inventory was developed by Spielberger et al. The primary data obtained through the questionnaire were evaluated with SPSS 21.0 package program and descriptive statistics, standard deviation, t-test and variance analysis were used in the analysis. According to the results of the study; There were no statistically significant differences between the levels of students' trait anxiety according to the variables such as gender, study time, grade point average, parental attitude, family average income level and place of shelter and it was concluded that there was a statistically significant difference between the anxiety levels of the students' departments.

Keywords: Anxiety, university student, graduated.

Giriş

Stres süreci ve zihinsel sağlığa etkisi, özellikle de depresyon ve kaygı sosyal bilimlerde en çok araştırılan konulardan olmuştur (Hamilton, Hoffman, Broman ve Rauma, 1993). Stres kavramı ilk kez, 1936'da Hans Selye tarafından, bedenin herhangi bir değişim isteğine karşı belirli olmayan cevabı olarak tanımlanmıştır (Selye, 1956). Potansiyel stres kaynakları kişisel seviyede, grup seviyesinde, örgüt seviyesinde ve örgüt dışı seviyelerde olmak üzere dört ana grupta toplanmıştır. Kişisel düzeydeki stresin en önemli kaynaklarından biriside iş bulma süreci olarak ifade edilmiştir (Kinicki ve Fugate, 2018). Son yıllarda yaşamı en çok etkileyen faktörlerden biriside iş bulma ve meslek sahibi olabilme durumudur. İş bulamama bireyleri oldukça etkilemektedir. İşsizlik, iyi bir neden ile son derece stresli bir yaşam olayı olarak kabul edilir (Dohrenwend, Krasnoff, Askenasy ve Dohrenwend, 1978). İş bulma sürecinde bireyler stresle birlikte kaygı da yaşamaktadır. Kaygı, hoş olmayan bazı korkutucu olayların olacağına endişeyle tahmin edilmesi ve negatif yönden etkilenen, nispeten kontrol edilemez bir düşünce ve görüntü zinciridir. Diğer yandan kaygı, bu tatsız olaylardan kaçınmanın yollarını düşünmeyi içerir (Borkovec, 1985). Kaygı durdurmak istediğimiz ancak başaramadığımız tatsız ve rahatsız edici faaliyetlerdir. Kaygı, fiili veya potansiyel tehlikelerle meşgul olmaktır ve genel anksiyete bozukluğu belirtisi olarak kabul edilir (Jónsdóttir ve Smári, 2000).

Bireyin yaşamda başarısız olmasına sebep olan kaygı, genellikle ileriki hayatında istenmeyen bir olay yaşayacakmış gibi düşünülen ve bireyin kendisini güven içerisinde hissetmediği durumlar karşısında gösterdiği tepki, geleceğe yönelik korku, kötümserlik, kararsızlık, endişe, umutsuzluk ve karmaşıklık duygularını ifade etmektedir. Bu durumlar bireylerde değişik şekillerde kendini gösterebilir. Kaygı, bireyi günlük hayatta oldukça etkileyen ve çoğu kez tedirgin edebilen bir duygu olup, bireyin davranışlarını büyük ölçüde etkileyerek okul ortamlarında genellikle uyumsuzluğa neden olma biçiminde kendini göstermektedir (Deveci, Çalmaz ve Açık, 2012). Kaygı, bireyin günlük yaşantısında en sık ortaya çıkan bir davranıştır. Her bireyde farklı seviyelerde kaygı bulunur ve hiç kaygısı olmayan birey yok denecek kadar azdır. Ancak kaygının çeşidi ve seviyesi önemlidir. Birey kaygıyı günlük yaşamın merkezine alır da bunun üzerine odaklanırsa birey günlük yaşantısını sürdürmekte zorlanacaktır. Bu uyumsuzluklar farklı türlerde davranış bozukluklarının ortaya çıkmasına neden olacaktır (Cüceloğlu, 1991:440).

Bireyin, içinde bulunduğu sürekli olmayan ve seviyesi değişen durumlara gösterdiği geçici duygusal tepkilere durumluk kaygı denmektedir. Kişinin strese neden olan durumu, tehdit edici olarak algıladığı durumlarda "durumluk

kaygı" düzeyi yüksek, bu tehlikenin tehdit edici olarak algılanmadığı durumlarda düşük olmaktadır (Bedir, 2008: 29). Örneğin öğrencilerin sınav öncesinde veya mülakat kapısında beklerken veya mezuniyet aşamasındaki öğrencilerin iş bulma ve çalışma kaygıları içerisinde bulunduğu durumdan kaynaklanan durumluk kaygıdır.

İşsizlik Kaygısına Neden Olan Faktörler:

Kişinin her an işsiz kalabileceği korkusu işsizlik kaygısının temel sebebidir. Çünkü işsizliğin yalnızca kişinin işsiz duruma düşmesi veya iş bulamama gibi dar bir etkisinin olmadığı bilinmektedir. İşsizliğin birey üzerindeki olası etkileri şunlardır (Aytaç ve Keser, 2002);

- Birey, hayatını devam ettirmek için gerekli olan gelirini,
- Ailesine ya da bakmak zorunda olduğu insanlara karşı itibarını,
- İlk olarak özgüvenini ve özsaygısını,
- Yaşamının en önemli parçası olan işini, dolayısıyla iş arkadaşlarını ve sosyal çevresini,
- Yaptığı işin bir parçası olarak çevresine karşı var olan sorumluluk duygusunu,
- Yaşam kalitesinin en önemli unsurlarından birisi olan işini kaybetmiş olmaktadır.

İş bulamamanın veya var olan işini kaybetmenin sonucu olarak işsizlik; bireyi elinden herhangi bir şey gelmemesi nedeniyle çaresizlik, umutsuzluk gibi durumlara sürüklemektedir.

Üniversite eğitim hayatının son dönemine gelmiş ve kısa zaman sonra hayata atılarak yaşamını sürdürecekleri, bir kazanç sağlayacakları işi seçecek olan gençlerde kararsızlık ve bunun doğal bir sonucu olan; umutsuzluk, tutarsızlık ve işsizlik kaygısının yüksekliği görülmektedir (Aytaç ve Bayram, 2001).

Üniversite öğrencilerinin stresi uzun yıllar ilgi konusu olmuştur. Üniversite öğrencileri akademik zorunluluklar, finansal baskılar ve zaman yönetimi becerilerinin olmaması nedeniyle her dönem öngörülebilir zamanlarda yüksek stres yaşarlar. Stres ve kaygı olumsuz olarak algılanırsa ya da aşırılaştığında, sağlık ve akademik performansı etkileyebilir (Dohrenwend ve diğerleri, 1978).

Öğrencilerin üniversite yıllarındaki kaygı ve stresleri etkili zaman yönetimi, çalışma teknikleri ve iş hayatına yönelik yapılan çalışmalarla azaltılır ve kontrol edilebilir. Kendilerini zamanında kontrol altında tutan öğrencilerin daha fazla iş ve yaşam doyumu ve işten kaynaklanan gerginliklerin daha az olduğunu bilinmektedir (Brown, 1992).

1. Metot

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Hitit Üniversitesi Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin kaygı düzeyleri ve bu kaygı düzeylerini etkileyen faktörleri analiz etmektir. Ön lisans öğrencilerinin üniversite yılları ve mezuniyet sonrasındaki iş bulma kaygıları, hem üniversite hayatlarında hem de sonraki yıllarda, sosyal hayatlarına ve sağlık durumlarına etki edebileceğinden, söz konusu etkiye sebep olabilecek faktörler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

1.2. Araştırmanın Evreni

Çalışmanın ana kütlesini Hitit Üniversitesi Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksekokuluna 2015-2016 yıllarında giriş yapmış altı programda eğitim gören ön lisans seviyesindeki 650 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem olarak araştırma günü okulda bulunan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 198 öğrenciye ulaşılmıştır. Ön lisans seviyesindeki öğrenciler oluşturmaktadır. Bu nedenle bu araştırma Hitit Üniversitesi Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksekokulunda kayıtlı tüm öğrencilere genellenemeyecektir.

1.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak katılımcı öğrencilerin kişisel bilgilerinin araştırıldığı 'Kişisel Bilgi Formu' kullanılmıştır. Öğrencilerin kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla Spielberger ve arkadaşları tarafından (1964) oluşturulan ve dörtlü likert tipindeki kırk maddelik 'Sürekli Kaygı Ölçeği' kullanılmıştır. Söz konusu ölçekle ilgili ilk çalışmalar Seber (1991) tarafından, ölçeğin geçerlik çalışması da Durak ve Palabıyıkoglu (1994) tarafından yapılmıştır. Sürekli kaygı ölçeğinde yer alan bazı sorular negatif (toplam kaygı puanını azaltan) iken, bazı sorular pozitif (toplam kaygı puanını arttıran) puanlar verilmektedir.

Elde edilen pozitif ve negatif puanların toplamına 35 sabit puan daha eklenerek değerlendirme yapılır. Değerlendirme için en yüksek puan 80 iken, en düşük puan 20'dir (Öner, 2008). Beck Umutsuzluk ölçeğinde, bireyden kendisine uygun olan ifadeler için 'evet', kendisine uygun olmayan ifadeler için 'hayır' seçeneğini işaretlemesi istenmektedir. Yirmi sorudan oluşan bu ölçekteki bazı soruların yanıtı evetse 1 puan, bazılarının da yanıtı hayırsa 1 puan verilerek umutsuzluk puanı oluşturulmaktadır. Ölçeğin değerlendirilmesinde puanlar 0-20 puan arasında değişmektedir (Duman vd. 2009).

Ölçek, açıklayıcı şekilde anlatıldıktan sonra kendilerine uygun olanı işaretlemeleri için öğrencilere verilmiş olup, elde edilen veriler SPSS 21 programına girilerek değerlendirme yapılmıştır. Cinsiyete ilişkin kaygı ve

umutsuzluk düzeylerinin tespit edilmesinde bağımsız grup t testi kullanılmıştır. Bölüme ve diğer demografik değişkenlere göre kaygı ve umutsuzluk düzeyinin tespit edilmesinde ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

2. Bulgular Ve Yorum

Ön lisans öğrencilerinin sürekli kaygı ve umutsuzluk düzeyleri cinsiyet, üniversiteye giriş yılı, okunan bölüm, genel not ortalaması, anne-babanın tutumu, ailenin gelir düzeyi ve öğrencilik sırasında barınma yeri ilişkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmanın bu bölümünde, bulgular tablolar şeklinde verilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Sürekli Kaygı/Umutsuzluk Puanı Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	Sürekli Kaygı		Umutsuzluk	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
Kız	104	45,42	8,19	6,05	4,50
Erkek	94	44,47	7,62	7,54	5,09
Varyans Analizi Sonuçları		F: ,044 p: ,834		F: ,544 p: ,462	

Öğrencilerin kaygı düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelediğimizde (Tablo 1), kız öğrencilerin sürekli kaygı puanları ($\bar{X} = 45,42$) erkek öğrencilerden ($\bar{X} = 44,47$) yüksektir ancak aradaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($p > .05$)

Tablo 2. Öğrencilerin Üniversiteye Giriş Yılına Göre Sürekli Kaygı/Umutsuzluk Puanı Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve ANOVA Sonuçları

Üniversiteye Giriş Yılı	n	Sürekli Kaygı		Umutsuzluk	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
2014	5	42,00	7,51	10,00	2,54
2015	104	45,14	8,14	6,25	4,30
2016	85	45,09	7,83	7,02	5,48
Diğer	4	41,75	4,03	10,50	2,38
Varyans Analizi Sonuçları		F: ,475 p: ,700		F: 2,042 p: ,109	

Tablo 2'ye göre, öğrencilerin sürekli kaygı ve umutsuzluk düzeyleri ile üniversiteye giriş yılı değişkeni arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 3. Öğrencilerin Okudukları Programa Göre Sürekli Kaygı/Umutsuzluk Puanı Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve ANOVA Sonuçları

Okunan Programlar	n	Sürekli Kaygı		Umutsuzluk	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
Elektronik Teknolojisi	15	47,46	4,56	6,53	4,45
Harita ve Kadastro	48	45,54	8,73	6,97	4,55
İş Sağlığı ve Güvenliği	12	49,00	5,20	7,66	4,77
Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik	52	44,90	8,33	6,48	5,55
Bilgisayar Programcılığı	34	44,08	7,28	8,67	4,46
Büro Yönetimi	37	42,83	8,13	4,91	4,15
Varyans Analizi Sonuçları		F: 1,615 p: ,158		F: 2,358 p: ,042	

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri ile okudukları bölüm değişkeni arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$). Öğrencilerin umutsuzluk puanları ile okudukları bölüm değişkeni arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir ($p < .05$). En fazla umutlu öğrenciler ($\bar{X} = 4,91$) Büro Yönetimi okuyan öğrenciler iken, en umutsuz öğrenciler ($\bar{X} = 8,67$) ise Bilgisayar Programcılığı programını okuyan öğrencilerdir.

Tablo 4. Öğrencilerin Not Ortalamasına Göre Sürekli Kaygı/Umutsuzluk Puanı Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve ANOVA Sonuçları

Not Ortalaması	n	Sürekli Kaygı		Umutsuzluk	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
0,00-0,99	3	47,33	5,77	8,00	4,00
1,00-1,99	39	44,79	7,42	7,74	4,30
2,00-2,99	115	45,15	8,01	6,36	4,59
3,00-4,00	41	44,46	8,42	6,85	5,93
Varyans Analizi Sonuçları		F: 1,615 p: ,158		F: ,860 p: ,463	

Tablo 4'e göre, sürekli kaygı ve umutsuzluk düzeyleri ile öğrencilerin not ortalamaları arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 5. Öğrencilerin Anne-Baba Tutumuna Göre Sürekli Kaygı/Umutsuzluk Puanı Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve ANOVA Sonuçları

Anne-Baba Tutumu	n	Sürekli Kaygı		Umutsuzluk	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
İlgisiz	12	48,50	6,88	7,00	3,88
Otoriter	91	45,26	7,85	6,95	5,02
Demokrat	95	44,25	8,03	6,54	4,80
Varyans Analizi Sonuçları		F: 1,655 p: ,194		F: ,179 p: ,836	

Tablo 5 incelendiğinde, ilgisiz aile tutumuna sahip öğrencilerin daha demokrat aile tutumuna sahip öğrencilere göre sürekli kaygıları ve umutsuzluk puanlarını daha yüksek çıktığı görülmektedir. Ancak sürekli kaygı ve umutsuzluk düzeyleri ile öğrencilerin Anne-Baba tutumuna arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 6. Öğrencilerin Aile Gelir Düzeyine Göre Sürekli Kaygı/Umutsuzluk Puanı Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve ANOVA Sonuçları

Aile Gelir Düzeyi	n	Sürekli Kaygı		Umutsuzluk	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
0-1500TL	110	45,65	7,95	6,43	4,45
1501-4000TL	81	44,25	7,88	6,85	5,21
4001TL ve üzeri	7	42,57	7,67	10,85	5,01
Varyans Analizi Sonuçları		F: 1,058 p: ,349		F: 2,817 p: ,062	

Tablo 6'ya göre sürekli kaygı düzeyleri ile öğrencilerin aile gelir düzeyi arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 7. Öğrencilerin Barınma Yerine Göre Sürekli Kaygı/Umutsuzluk Puanı Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve ANOVA Sonuçları

Barınma Yeri	n	Sürekli Kaygı		Umutsuzluk	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
Öğrenci Yurdu	146	45,47	8,21	6,78	4,83
Ev	51	43,80	6,77	6,66	4,94
Akraba	1	32,00		8,00	
Varyans Analizi Sonuçları		F: 2,214 p: ,112		F: ,044 p: ,957	

Tablo 7 incelendiğinde, sürekli kaygı ve umutsuzluk düzeyleri ile öğrencilerin barınma yerleri arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$). Öğrenci yurdunda kalanların sürekli kaygı puanlarının ($\bar{X} = 45,47$) en yüksek olduğu görülmektedir.

3. Sonuç ve Tartışma

Ön lisans eğitimi alan öğrencileri kapsayan bu çalışmada, öğrencilerin sürekli kaygı ve umutsuzluk düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın sonucunda, kız öğrencilerin kaygı düzeyleri ile erkek öğrencilerin kaygı düzeyleri arasında bir farklılık olmadığı (Tablo 1) sonucu Çakmak ve Hevedanlı'nın (2004) çalışması ve Doğan ve Çoban'ın (2009) çalışmalarının sonuçları ile paralellik göstermektedir. Fakat Devci ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada (2012) cinsiyet açısından kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Araştırma sonuçlarının ortaya çıkardığı farklı bulgular, kullanılan ölçeklerin birbirinden farklı olmasından kaynaklanabilmektedir.

Üniversiteye giriş daha önceki yıllarda giriş yapan öğrencilerin yeni girişli öğrencilere göre kaygı durumlarında anlamlı fark bulunmamıştır (Tablo 2). Kaya ve Varol'un (2004) yılında İlahiyat Fakültesi öğrencilerine yaptığı çalışmasında öğrencilerin okudukları sınıfın kaygı durumuna ilişkin anlamlı fark bulunmadığı ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin okuduğu bölümler ile umutsuzluk düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur (Tablo 3). Şar ve Sayar'ın çalışmalarında (2012) ve Gür ve arkadaşlarının yaptığı çalışmalarda (2014) öğrencilerin okuduğu bölümler ile umutsuzluk düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olduğu ortaya

çıkmıştır. Büro Yönetimi programı okuyan öğrencilerin en umutlu öğrenciler olduğu, bunun da sebebinin kamuya personel alımlarında daha avantajlı olmalarından kaynaklı olduğunu söylenebilir.

Sürekli kaygı ve umutsuzluk düzeyleri ile öğrencilerin not ortalamaları arasında (Tablo 4) anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$). Kula ve Saraç'ın üniversite öğrencilerinin gelecek kaygısı araştırdıkları çalışmasına (2004) benzer olarak öğrencilerin not ortalamasına göre benzer kaygılar taşıdıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 5'de görüldüğü üzere sürekli kaygı ve umutsuzluk düzeyleri ile öğrencilerin Anne-Baba tutumuna arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$). Kula ve Saraç'ın yaptığı çalışmada ise anlamlı fark bulunmuştur.

Çalışmada öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyi ile öğrencilerin kaygı düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır (Tablo 6). Benzer şekilde Aydın ve arkadaşlarının İlköğretim Fen ve Matematik öğretmenliği öğrencileri ile yaptığı çalışmada da (2007) anlamlı fark bulunmamıştır.

Üniversite eğitimi sürecinde yurt, akraba yanı gibi yerlerde kalan öğrencilerin kaygı düzeyleri ile ailesiyle birlikte kalan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($P > 0.05$) (Tablo 7). Bununla birlikte Özyürek ve Demiray'ın (2011) gerçekleştirdiği çalışmada anlamlı fark bulunmuş olup, yurtda ikamet eden öğrencilerin ailesi yanında ikamet eden öğrencilere göre sürekli kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Kız öğrencilerin iş hayatına karşı daha fazla cesaretlendirilmesine ilişkin çalışmalar yapılması kaygı düzeylerinin düşürebilecektir. Başarısızlık nedeniyle eğitim süresini uzatan öğrencilere başarısızlık nedenlerini giderici çalışmalar yapılabilir. Öğrencilerin üniversite eğitimi sırasında, çalışmak istedikleri sektörlere gezi veya staj düzenleyerek öğrencilerin mezuniyet sonrası kaygılarının azaltılması sağlanabilir. Deveci ve arkadaşlarının da çalışmasında (2012) önerdiği öğrencilerin üniversite seçimi döneminde sadece okul rehberliklerinin değil sektördeki ve akademik alandaki uzmanlar tarafından yönlendirilmesinin daha verimli olacağı düşünülmektedir. Öğrenciler için sadece üniversite yıllarında değil de, lise dönemlerinde de kariyer günleri yapılabilir ve buna benzer meslek uzmanlarının bir araya geldiği ortamlar hazırlanarak öğrencilerle buluşma programlarının düzenlenmesi faydalı olacaktır.

Bunlarla birlikte, bu araştırmanın Osmanlık Ömer Derindere meslek Yüksekokulu kapsamında yapıldığı düşünüldüğünde, daha genel sonuçlar açısından Türkiye genelinde hem devlet, hem de vakıf üniversitelerinin ön lisans öğrencilerini kapsayacak şekilde bir çalışma yapılmasının uygun olacağı söylenebilir.

Kaynakça

Aydın, S., Akgün, A. ve Aydın, M. (2007). İlköğretim Fen Ve Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(20).

Aytaç, S. ve Bayram, N. (2001). Üniversite Gençliğinin İş Ve Eş Seçimindeki Etkin Kriterlerinin Analitik Hiyerarşi Süreci (Ahp) İle Analizi. *İş,Güç Endüstri İlişkileri Ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 3(1).

Aytaç, S. ve Keser, A. (2002). İşsizliğin Çalışan Birey Üzerindeki Etkisi: İşsizlik Kaygısı. *İş,Güç Endüstri İlişkileri Ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 4(2).

Borkovec, T. D. (1985). Worry: a potentially valuable concept. *Behaviour research and therapy*, 23(4), 481-3.

Brown, R. T. (1992). Helping Students Confront and Deal with Stress and Procrastination. *Journal of College Student Psychotherapy*, 6(2), 87-102.

Çakmak, Ö., & Hevedanlı, M. (2004). Biyoloji öğretmen adaylarının kaygılarını etkileyen etmenler. XIII. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'na sunulan bildiri*, 6-9.

Deveci, E., Çalmaz, S. ve Açık, A. (2012). Doğu Anadolu'da yeni açılan bir üniversitenin öğrencilerinde kaygı düzeylerinin sağlık, sosyal ve demografik faktörler ile ilişkisi. *Dicle Tıp Dergisi / Dicle Medical Journal*, 39(392), 189-196.

Doğan, T. ve Çoban, A. E. (2009). Biyoloji öğretmen adaylarının kaygılarını etkileyen etmenler. *Eğitim ve Bilim*, 34(153).

Dohrenwend, B. S., Krasnoff, L., Askenasy, A. R. ve Dohrenwend, B. P. (1978). Exemplification of a method for scaling life events: the Peri Life Events Scale. *Journal of health and social behavior*, 19(2), 205-29.

Gür, Ç., Koçak, N. ve Alakoç Pirpir, D. (2014). Meslek Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencilerinin Umutsuzluk Davranışlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 3(4), 10-23.

Hamilton, V. L., Hoffman, W. S., Broman, C. L. ve Rauma, D. (1993). Unemployment, distress, and coping: a panel study of autoworkers. *Journal of personality and social psychology*, 65(2), 234-47.

Jónsdóttir, S. D. ve Smári, J. (2000). Measuring Obsessions Without Worry:

Convergent and Discriminant Validity of the Revised Padua Inventory in an Icelandic Student Population. *Scandinavian Journal of Behaviour Therapy*, 29(2), 49-56.

Kaya, M. ve Varol, K. (2004). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeyleri ve Kaygı Nedenleri (Samsun Örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(17), 31-63.

Kinicki, A. ve Fugate, M. (2018). *Organizational behavior: A practical, problem-solving approach*. McGraw-Hill Education.

Kula;Kamile ve Saraç, T. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Gelecek Kaygısı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33).

Öner, N. (2008). *Türkiye’de Kullanılan Psikolojik Testlerden Örnekler*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

ÖZYÜREK, A. ve DEMİRAY, K. (2011). Yurttta ve Ailesi Yanında Kalan Ortaöğretim Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 11(2), 247-256.

Şar, A. ve Sayar, B. (2012). Üniversite öğrencilerinin mizah tarzları ile umutsuzluk ve boyun eğici davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 9(2), 1702-1718.

Selye, H. (1956). *The stress of life*. McGraw-Hill Book Company .